

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Căderea guvernului.

Sunt mai bine de doi ani, de când țeara e într-o nespasă sbuciumare.

Partidele politice ungurești de mulțori au ajuns cu cearta până la cuțite.

Dările se înmulțesc și mijloacele de agonisire scad.

Cei care țin la legea lor strămoșească, au fost cuprinși de adevărată des-nădejduire: guvernul își puse în gând să înființeze *căsătoria civilă* . . . Botez, cununie și înmormântare era să se facă după legi jidovești, ear' nu creștinește, cum ne-am pomenit din părinți.

Stăpânitorii, orbiți de patimi josnice și călăuziți de duhuri rele, nu s'au încumetat a privi ca țintă nimicirea unei părți mari din populația țării: adevărată a *naționalităților*.

De aceea început-au contra noastră a *Românilor, Serbilor și Slovacilor* — goană ca în vremuri de sëlbatăcii.

E nesfârșit numărul fruntașilor noștri, căzuți jertfă crudelor lovituri.

Ear' toate aste guvernul le făcea zicând, că spre binele patriei și întru mărirea poporului unguresc le săvârșește. . .

Lui Dumnezeu mărire și Împăratului închinăciune:

guvernul, care nu s'a speriat de atâta nelegiuire, a căzut.

Ca drepti să fim, trebuie să spunem, că a căzut nu numai în urma *nemerniciei*

sale, dar' și în urma *bărbăției cu care națiunile apăsate au luptat contra lui.*

Adunările populare ținute anul trecut și anul acesta între *Slovaci, Serbi și Români* au arătat la locul Prea Înalt și lumei întregi, că o mare parte dintre cetățeni *nu vor căsătoria civilă.*

Guvernul începuse atunci să se clatine.

Lupta mândră a episcopilor români în *Casa Magnașilor* a făcut ca guvernul să slăbească încă.

A venit apoi *procesul Memorandului.*

Nu-i ajunsese guvernului că prin diavoliceștile sale plănuiri de legi ridicase împotriva-i întreaga preoțime catolică; nu-i ajunsese lovitura ce primise în *Casa Magnașilor*, unde plănuirile sale au fost respinse. Nu! ci a împins îndrăzneala până a scula în picioare un popor întreg, pe ai cărui capi i-a tîrit naintea judecării și osândelor grele i-a supus.

Odată numai a mișcat poporul român! în ziua de 7 Maiu! Cât de puternic însă și cu atâta măreție, că n'au trecut decât puține zile, și guvernul care a pricinuit sumedenii de nemulțumiri și așa mare ferebere între popoare, a căzut.

Și în ce chip rușinos a căzut?!

I-s'a dat drumul ca unui slujitor rău și viclean.

Prea Înălțatul Împărat și-a luat acum ca mare sfetnic (prim ministru) pe contele *Khuen-Hedervary*.

Până în zilele când scriem aceste rânduri, nu știe încă pe cine-și va lua ca tovarăș noul mare sfetnic.

Ori pe cine-și-ar lua, un lucru pare neîndoios: *stăpânirii crude, care a căutat să se susțină la putere prin tot felu de prigoniri și întemnițări, i-s'a pus capăt!*

Noul guvern nu va putea să urmeze calea celui vechiu ci va trebui să apuce alta, și anume calea cea largă și dreaptă: să recunoască și să dea *naționalităților toate drepturile ce li-se cuvin.*

În acest scop, păcătoșilor de azi să li-se ia ori-ce înfrurire asupra mersului lucrurilor din patrie.

În fruntea comitatelor să nu se mai îngăduie fișpani ca d'alde Bausznernii ori Bethlenii.

Ear' dacă n'ar învăța din pățaniile guvernului căzut, și pe noul guvern îl va ajunge aceeași nemiloasă soartă: *căderea rușinoasă.*

Bunătatea Împăratului, care i-a dat drumul guvernului ce stărnise adevărat războiu între popoare, — pe deoparte ear' pe de altă parte bărbăția cu care naționalitățile susțin lupta pentru drepturile lor, este cea mai mare chezășie, că s'a sfârșit cu domnia *guvernelor viclene și crude.*

FOIȚA.

Cu flori, cu ramuri verzi. . .

Cu flori, cu ramuri verzi în mâni,
Și 'n piept cu dragoste ferbinte
Eștu-li-au mii de Români,
Întreg poporul înainte —

Femei, bărbați cu păr albit,
Și juni ficiori și fete june:
Să vadă chipul lor slăvit
Și să le-aducă închinăciune,

Cum numai lui Isus cel bun
În cale lumea îi eșise,
Cu ramuri, când era 'n ajun
Să se 'mplinească cele scrise.

Dar' pe când tot poporul 'n Ei
Adoară pe mântuitorii,
Pe cei mai buni păstori ai sei
Și pe 'nainte mergătorii:

Puternicii în ura lor,
Pe care n'o mai pot ascunde,
Să-i smulgă vreau dintre popor
Și 'n temnițe negre să-i înfunde.

De ce? Vre-o crimă au săvârșit?
O, da! o crimă neiertată:
Că prea mult neamul și-au iubit
Și limba, țeara 'ngemunchiată. . .

Deschideți-vă deci voi uși,
Celule strâmte, 'ntunecate:
Să între-apostolii, — conduși
De sbiri cu fețele 'ncruntate.

Ei vor intra ne 'nfricoșați,
Tovărășiți în închisoare
De dragostea a mii de frați,
A tot ce e român sub soare!

Ear' steagul, (cât timp ei vor sta
Ținuți închiși ca și 'n morminte),
În mână alții 'l-or lua,
Purtându-l sus! și tot nainte!

Zadarnice-s ori-ce terori, —
Luptând pentru dreptatea sfântă:
Românii nici de închisori
Nici de nimic nu se 'nspăimântă!

Ba temnițele-i fac mai tari
Pentru-a 'nfrunta, la timp, furtuna,
Și mai uniți, mai solidari
În cugete ca totdeauna.

Veniți, luați-i dintre-ai lor,
De lângă rude, prunci, soție:
Ca să-i închideți cu zăvor
În fund de rece pușcărie! . . .

Au păgânii torturau
Pe-apostolii creștinătății,
Dumult — pe când ei predicau
Cuvântul păcii și-al dreptății.

În temniță-i virau pe toți,
Și — gândul, vai! 'mi-se 'nșioară —
Li restigniau, ca și pe hoți,
Pe cruci cu capu 'n jos, să moară . . .

Dar' unde sunt păgânii-acum
Cu 'mpărăția lor măreață,
Cu-a lor putere, fală, fumă . . .
Sau stins, ca 'n zori a nopții ceață!

Pe când al dragostei cuvânt,
Pe care-au vrut ca să-l sugrume:
Lățitu-s'a peste pământ,
Azi stăpânește-o 'ntreagă lume.

Ear' ei, martirii, cari au tras
Clinul atâtor suferinți:
Sunt adorați de tot creștinul
Prin temple, până azi, ca sfinți.

București, Maiu 1894. P. Dulfu.

Sporesc sortii nostri!

Vești după vești îmbucurătoare ne sosesc din străinătate. Aceste vești ne sânt prețioase și încurajatoare, mai ales când ele vin din o țeară care în prietenie trăind cu Împărăția noastră, 'i-se cere ca de voe de nevoie să se facă a nu prea vedè uritul ce se petrece în lăuntru ei în o parte ori în alta. O atare țeară este *Italia*, care a legat prietenie de arme cu țeara noastră, ca în vreme de primejdie să sara una în ajutorul celeialalte. Însă cu tot obligămintul moral de a ține la „*pune Doamne pază gurii mele*“ . . . frații nostri Italiani, care ne sânt frați dulci de sânge, cu care sântem înrudiți ca doi lăstari răsăriți din aceeași tulpină, fii ai poporului străvechiu *Roman* fiind ei, și fii ai aceluiași popor fiind noi, — acești frați dulci ai nostri nu-'și mai pot pune pumnul în gură în urma suferințelor ce ved că le îndurăm, ci prieten-neprieten, fratele mi-'i mai aproape ca prietenul, — ei au început a-'și ridica vocile întru spriginirea noastră!

Din foile lor multe voci calde am auzit răsunând pentru noi, tinerimea lor multe laude a adus tinerimii române, mai ales fraților nostri dela *Ligă*, cu care stau în legătură și-'și scriu unii la alții, și-'i laudă și-'i îmbărbătează, și acum am văzut că *chiar în dieta țerii Italiei* s'a ridicat deputatul *Imbriani* și a adus vorbă despre noi, asuprații lor frați de sânge.

Și este foarte firească această pornire. *Italia* a fost și ea multă vreme, până bine de curând, sfâșiată, bucătățită, subjugată, și mult s'a luptat, mult a suferit, multă lăpădare de sine și mult sânge nobil a cheltuit până 'și-a eluptat neatinerea și desevrșita libertate.

Este încă proaspătă în mintea și în simțemântul fiecărui Italian durerea pe care o simte cel impilat și nedreptățit,

și așa fiind, ei care acum au scăpat de sub împilare, înțeleg și simt durerea noastră; le e milă de noi și ne-ar da tot sufletul lor într'ajutor ca să ajungem și noi la ținta noastră sfântă și dreaptă!

Dovada cea mai nouă că așa-i precum noi aci zicem, este vestea pe care „*Neue-Freie-Prese*“, foaie ungurească scrisă nemțește, ce ese în *Budapesta*, o primește din *Italia*. Vestea bună fiind pentru noi, și rea pentru asupritorii nostri, din șirul cărora face parte și zisul ziar jidovesc-unguresc, știrea a fost tipărită de „*Neue-Frei-Prese*“ cu literele cele mai mărunțele și îndesate în un unghet al foii, ca nici să n'o bagi de seamă. Ea va fi știind de ce, dar' știm și noi. Eată prețioasa știre telegrafică:

ROMA, 1 Iunie n. La îndemnul deputatului **IMBRIANI**, 162 de deputați au iscălit și pus pe masa dietei următoarea cerere: **Potrivit principiilor dreptului public, cărora ITALIA datorește viața ei, dieta își arată dragostea ei cea mai din inimă pentru poporul românesc, care în chip atât de măreț și cu atâta curagiu apără întregitatea libertății și legăturii naționalității sale de viață latină.**

Cărui Român nu-'i saltă inima de bucurie înțelegând despre o astfel de veste? Ear' noi în fața acestor atâtea și atât de înălțătoare semne de încuviințare a purtării noastre, din partea tuturor oamenilor de bine și de inimă din lume, nu putem decât să mulțumim lui Dumnezeu că buni conducători a dărut neamului nostru și că pe bun drum am apucat!

»O, tu al soartelor stăpân,
Ajută neamului român
Să-'și cucerească dreptul sfânt
De-a trăi pe-acest pământ
Printre popoare ca popor,
Pe soartea sa poruncitor!«

(din I. Nenițescu.)

im.

Prea nobile porniri.

În bine și în rău, cu cât mai mult te vezi spriginit și încungiurat de soți, cu atât mai cu drag mergi înainte, cu atât mai mult te bucuri de fructele ostenelelor tale și cu atât mai ușor porți și greutățile vieții ce te-ar fi ajungând. Dar' nici-când mai cu drag nu mergi înainte, și mai cu plăcere nu înduri greutățile, ca atunci când *femeia* îți pășește alături, când ea te îndeamnă, ea te însuflește, ea te aplaudează când ai ajuns la o isbândă, și ea te mângăie când ai poticnit ori chiar căzut în drum sub greutatea luptei vieții. Toate cauzele, toate luptele pentru care mamele, surorile și fiicele s'au însuflețit și după ale lor puteri și ele le-au spriginit: la isbândă ajuns-au!

Lupta pentru libertatea desevrșită, pe care poporul român din *Ardeal* și *Ungaria* dorește să o câștige, are să ajungă și ea mai curând ori mai târziu la isbândă.

Chezeșie despre aceasta avem și în împregiurarea, că femeile române din *Ardeal* și *Ungaria*, mame, surori și fiice, cu însuflețire în luptă intrat-au însufând curagiu bravilor nostri luptaci. Ele au mângăiat pe întemnițații nostri și li-au dat daruri, ele au trimis din orașe și din sate cele mai călduroase adrese de alipire bărbaților nostri prinși în vârtejul luptei naționale, ele au stat veghe credincioasă și nedeslipită lângă scumpii nostri acusați în zilele grele din urmă la *Cluj*, ele li-au dat cununi, ele 'i-au coperit cu flori, ele din caldele lor inimi li-au insuflat cel mai curat și cald curagiu în ale lor inimi!

E îmbucurătoare această nobilă pornire! Cu atât mai îmbucurătoare cu cât vedem că ea tot mai tare ese la iveală și tot mai puternică este!

În zilele din urmă, în o singură săptămână, în săptămâna trecută, două frumoase semne de acestea s'au dat din partea vrednicelor femei române.

Schimb bun.

(Auzită dela Ioan Șimon al Savei).
de *Mihu din Ardeal*.

Un Țigan afla-se un stup de albine. Trecând pe aici un Român, Țiganul începuse să se lăuda, și a-'i arăta stupul. Ei mai slăbește-o, zise Românul, că și eu am aflat unul, care plătește pe zece de ai tăi. Vino să 'i-'l arăt. — Și au mers amândoi și 'i-a arătat Românul la Țigan un cuib de găuni (vespi mari.)

„Vezi măi, asta-'i stup, nu a tēu“ zise hoțul de Român. — Să uită cioara cu mirare și zice: Știi ce, haide frate să schimbăm; voești? — Românul: „Doară n'am chiar ne-bunit, poate de mi-'i mai da un adaus bun!“ — Țiganul voios: „Îți dau o pele pe vulpe pe deasupra“. Să învoiră. Țiganul aleargă acasă după un vas, ca să ducă mierea. A luat cu el și un puradel care dacă ar picura din miere, să o lingă, să nu fie de pagubă. S'a suit Țiganul cu vasul la cuibul găunilor. Puradelul a rămas mai jos pe o creangă. Țiganului 'i-s'a acățat cămașa de-o creangă și ca să nu-'l zăhăească și opăcească, iute s'a scos din ea, a aruncatu-o de pe el de tot.

Să apucă apoi dada să iee mierea. Și unde nu-'mi încep Doamne, găunii a mi-'l încungiura și a glumi cu el împungându-'l! Ear' Țiganul usturându-'l gluma găunilor, zise:

Fap, jup, (apărându-se cu mâna).

Iee-'l dracu acest stup!

Rea îi ceara, rea îi mierea;

Ved că mă ustură pielea.

Apoi strigă pruncului.

Sai lingău.

Că sar și eu,

Că ne bate Dumnezeu.

Și o tuli Țiganul la fugă lăsându-'și sacul ba și cămeașa. Puradelul după el. — „Al dracului lucru zise Țiganul — și încă să-'i dau eu și pielea ha de vulpe! Apoi strigă răstit puradelului:

Unde-i cămeașa și sacul

Mă băiat lua-te-ar dracul.

Le-ai uitat!

Ba să merg și desbrăcat!

Apoi earăși zise fiului:

„Dute iute după ele!“ — Dar' puradelul cumite îi răspunse:

„Ba fugi dado, că ne-or ajunge ele.

Poesii populare.

De lângă Turda.

Culese de *Elena Cuglerescu*.

Frunză verde de puspan
Am amant de e muntean,
Cu piană de măghirean,
Vânt bătea
Peana clătea,
Ochii și gura-'i ridea,
Ochii lui ca murele
Jenele
Ca penele
Buzele
Ca frunzele,
Gura lui păhar criștari
Dinții lui mărgăritari,
Dinlauntru de guriță
Tot zăhar și tămăița,
Din afar' de gurișoară

Tot zăhar și scortșoară.
Prin pădurea deasă 'n jos
Trece-un tinerel frumos,
Tinēru-'i din sat cu mine
El mă cere
Eu n'oi mere,

Anume la **Braşov** s'au format două comitete, unul de doamne, altul de domnişoare, cari au hotărît ca să iee parte făţişă şi cu toate puterile la toate mişcările naţionale româneşti, cercând a le spriginî şi avânta; că mai departe, toate se poarte cocarde naţionale la toate sărbătorile şi prilegiurile sărbătoreşti, şi în sfârşit, ca din privilegiul procesului Memorandului, să bată un ban de aducere aminte, care să poarte pe el pe o parte data de 7 *Maiu 1894*, pe altă latură scris: *«totul pentru naţiune!»* care ban să poată fi atârnat la lanţul orologiului.

Comitetul *doamnelor* este astfel alcătuit: Preşedintă d-na *Baiulescu*, proto-popeasă; secretară: *El. Murşan*; membre în comitet: doamnele *Diamandi*, *Dr. Baiulescu*, *Oct. Stănescu*, *S. Popovici*, *M. Popea*, *Ot. Bidiu* şi *M. Zănescu*.

Ear' domnişoarele s'au întocmit în număr de 40, în casele dlui *Mih. Stănescu*, tot într'un comitet cu acelaşi scop, anume: Preş. *Maria Steriu*, vicepreşedintă *Maria Sorescu*, cassieră: *Maria T. Stănescu*, membre în comitet: *Elena Stănescu*, *Elvira Diamandi*, *Maria Zănescu*, *Agapia Nicolau*, *Ana Wagner*, *Luluca Nastasi*, *Augusta Glodariu*, *Victoria Branisce*, *Elena Sfetea*, *Maria Stinghe* şi *Maria Barbucean*; de secretar' şi-au ales pe dl *Dr. Iosif Blaga*.

În **Sibiu** domnişoarele române, tot în săptămâna trecută s'au adunat şi au format o însoţire cu acelaşi scop, de a lua parte vie şi a spriginî ori-ce mişcare naţională, precum şi a cultiva *musica* şi *literatura*.

Comitetul s'a alcătuit astfel: Preşedintă: domnişoara *Felicia Raţiu*; vicepresidentă: d-şoara *Maria Roman*, cassieră: d-şoara *Agnes Cristea*, secretar: domnul *I. Russu Şirianu*; ear' membre în comitet: domnişoarele *Lucreţia Popescu*, *Iustina Bârzea*, *Domnica Chirtop* şi *Elena Cunţan*.

*

Sunt acestea porniri din seamă afară nobile şi vrednice de-a fi urmate pre-tutindenea. Ele ne stau cheazăşie, că trezirea şi desvoltarea noastră naţională a luat un avânt strălucit, care tebuie să desnădăjduească şi pe cel mai înrăutăţit duşman al nostru. Astfel stând lucrurile cum azi ne stau:

*«Vie valuri mari de foc,
Nici că ne-or clintî din loc!»*

m.

Voci străine

despre

Procesul Memorandului.

Judecată mare, fără păreche, a fost „*Procesul Memorandului*”. Stăpânirea maghiară 'şi-a implântat săcurea în lemn mare când s'a apucat de acest proces, din care nădăjduia ca folos va trage. Şi a dat nebuneşte cu săcurea crezând că taie rădăcinile pomului nostru naţional, -- şi striviţi ori chiar morţi vom rămânea noi Românii în urma acestui proces! S'a înşelat amar. Folos nu lui, ci nouă ne-a adus procesul. Stăpânirii maghiare numai pagubă şi ruşină neaşteptată. Toată lumea e azi înscărbîtă de „cuminţia” ungurească. Dovadă sutele de voci ce răsună din foile tuturor neamurilor cu laudă pentru noi, osânditor pentru asupritorea noastră stăpânire

Dar' să nu mai zicem noi nici un cuvânt asupra acestui proces, ca să nu pară ca ne lăudăm noi pe noi, — să lăsăm să vorbească foile străine, din şirurilor cărora răsună vocea nepărtinitoare a oamenilor ce stau departe de noi, şi din depărtare să uită şi judecă cele-ce să petrec aici.

„*Politik*” este o mare foaie a *Cehilor* (Bohemilor) şi e în *Praga* (oraşul de frunte în Ţeara-Bohemilor). Această foaie, scrisă în limba nemţească, primind telegrama din *Cluj* despre osândirea măritului nostru comitet, scria:

„În procesul Românilor s'a adus la *Cluj* judecata. Ea este mai îngrozitoare decum ar fi crezut chiar şi aceia cari în mândria maghiara în stare de-a face ori-şi-ce!

Prin sentenţa juzilor maghiari din *Cluj*, dacă putem să-i mai numim „*juzi*”, s'a declarat o întreagă naţiune de vinovată, căci cartea osândită este *evangelia politică* a întregului popor român. De aceea va şi stîrni în şirele Românilor sentenţa brutală un strigăt de înscărbîre, care va afla răsunset în tot locul, unde locuiesc oameni civilizaţi.

Istoria, chiar şi cea mai nouă, ne dă pilde de *purtare volnică şi nemernică* a apăsătorilor fără suflet faţă de popoarele apăsate, dar' nici o pildă nu se apropie de *cruzimea betyarească şi brutalitatea maghiarilor*. Dar' şi pentru ei va suna oara răsplăţii. Astfel de schingiuri numai apropie ziua răsplăţii şi desvêlesc în toată golătatea şovinismul barbar înaintea lumii civilizate!“

*

Tot „*Politik*” în numărul seu dela 27 *Maiu* scrie un articol în locul seu de frunte, intitulat „*La cinstea Ungariei*”, foarte aspru în contra Ungurilor. Articolul se încheie cu următoarele cuvinte, de care stăpânirea maghiară poate fi „mândră“!

„Dar' dacă mai este încă în *Europa* o schinteie de simţământ pentru libertate, apoi ruşinea care s'a făcut poporului român în *Ungaria*, trebuie să treziască o furtună de înscărbîre care va rupe velul de pe faţa poştei de mărire maghiare. Acum îi va cunoaşte lumea, va vedea pe acea „naţiune cavale-rească” care şi astăzi încă se mândreşte a fi de un neam străduitor spre înaintare şi „liberal”. Eată-i acum pe nobilii maghiari, care când au căzut (la 1848 înfrânţi de puterea împărătească) în lupta pentru libertatea lor proprie, s'au folosit de mila şi ajutorul tuturor celorlalţi popoare. Eată-i acum pe eroii carii cerşind să fâleau la toate popoarele şi guvernele *Europei* de martiri ai libertăţii, cerend spriginul şi scutul lor. Eată-i acum pe *Paladianii* libertăţii care fără însufleţirea popoarelor pentru libertatea pe care acum ei o calcă în

La ce foc să lăcomesc
La o vatră de cuptor
Şi la el că-i beutor.
N'are boi cu coarne lungi
Numai pipă 'n patru dungi,
Nice şuri înstreşinite
Numai prime slobozite.

Tu te duci bădiţă 'n lume
Dumă badeo şi pe mine,
De ții ruşine de mine
Fă-mă brău pe lîngă tine.
De ții ruşine de brău
Fă-mă piană de sēsău
Mă pune 'n colopul tēu,
De ții ruşine de peană
Fă-mă lumină de ceară
Şi mă du cu tine 'n țară
Şi bade-o undei cina
Eu bine ți-oi lumina,
Oamenii te-or întreba
Ce lumină-i aceasta
Asta-i lumină de ciară
Drăguță dintr'altă țeară,
Asta-i lumină de sēu.
Drăguța din satul meu.

Strigături.

Din Ormenişul-de-Arieş.

Culese de *Ioan Horvat*, învăţător.

Mândra mea de mândră mare,
Nici o haină bună n'are,
Că 'şi-aseară-am fost la ea:
Cea mai rea era pe ea
Cea mai bună 'şi-o cărpea.

Mândruța-i cu brîul verde,
Şi se ține că-i sta bine
Şi ca ea nu este nime,
Dar' când te uiți dinapoi
Gândești că merge-un rățoiu.

Pentru tine mândruliță
Nici nu-'s gazdă nici nu-'s slugă,
Nici nu-'s gazdă pe moşie
Nici nu-'s slugă pe simbrie.
Ear' la capul anului,
Nici nu-'i țundră
Nici nu-'i mândră,
Da-o-aş dracului dobândă.

Măi bade, din doi bădiți
Ştie dracul ce gândiți
Amândoi mă 'nceluiți,
Amândoi ştiură-ți carte
Nici de unul n'avuiu parte.

Mândra mea 'şi-a făcut fală
Că am fost la ea aseară,
Fost-a dracul s'o omară,
Fosta tata dracului
La urta satului.

De-ar fi lelea lucrătoare
Nu s'ar putea face datoare,
Dar' lelița-i beutoare
Şi plăteşte ce-i datoare
Tot cu sare şi fuioare.

Cât trăești bade pe lume
Nu-i striga mândrei pe nume,
Făr' strigă-i foaie de ceapa
Nime să nu te priceapă.

picioare, ar fi fost huiduiți ca și niște câni rîioși dintr'un colț într'altul până când 'și-ar fi aflat în fine loc de repaus pe spânzurătorile din patria lor proprie

„Și astăzi ei încă se fălesc a fi o națiune, care prin sângerarea în lupta pentru libertatea 'și-a cucerit dreptul de viațuire între popoare.

Dar' procesul din Cluj, va respira de sigur înșelătoria internațională, care formează fundamentul mării maghiare.

Acest proces și întreaga sa istorie va arăta pe Maghiarii lumii în toată lumină lor: un popor cu pornirile selbete ale unui neam barbar a cărui fire de față între popoarele europene formează o prostie a istoriei universale“.

Foile săsești

despre

Procesul Memorandului.

„Siebenbürgisch-Deutsches-Tagblatt“, foaie a concetățenilor nostri Sași, ce ese în Sibiiu în fiecare zi, scria la 30 Maiu n. după cunoașterea judecării Memorandului, un lung articol, din care scoatem următoarele părți:

„Sentența s'a publicat. „Jurații clujeni — după-cum scrie o foaie oficioasă maghiară — 'și-au împlinit datorința!“ Dar' această împlinire a datorinței a adus cu sine că toți se miră de felul sentenței. Și e întrebare că făcut-au jurații clujeni o bună slujbă cauzei păcii, pe care erau chemați și fără îndoială se și credeau chemați a o sluji? Ajutat-
'i-au ori nu?“

Ajunge apoi a da răspunsul, că: „Noi sîntem foarte departe de această pace. Pentru-că e fapt netăgăduit, că Românii care au făcut și răspândit Memorandul au vrut prin aceasta ca să dobîndească pentru poporul lor ceva, ce nesmintit le trebuie pentru viață, și fiindcă nu li-s'a dat aceasta, ci li-s'a croit o pedeapsă, inima lor nu poate fi pătrunsă de mulțumire. Românii au cerut pîne și li-s'a dat, cum ar pute zice cu evangelistul, o peatră. Și într'adevăr, cu peatră nu se vor mulțumi. Românii vor tot cere și mai departe pîne, căci mișcarea e prea mare decât să poată fi spulberată prin sentența juraților din Cluj, și noi putem zice cu toată hotărîrea, că nu e bine pentru un stat, când puterea sa e slăbită prin lupta propriilor fii ei între ei.

Cine ar pute însă tăgădui, că această luptă este? **Lupta** e aci, căci din gura conducătorului osândit al Românilor a răsunat lămurit și pătrunzător cuvîntul de luptă, și de bună-seamă el a fost auzit în cercuri foarte largi. Cuvîntul nu va răsună în pustiu și în locul osândiților vor veni alții și earăși alții, și alții le vor lua locul, care vor fi pătrunși de aceeași însuflețire, și cuvîntul „pace“ nu se va auzi în curînd!

Punîndu-ne deci întrebarea dacă jurații din Cluj într'adevăr au adus ajutor cauzei păcii, nu așa lesne am pute să dăm răspuns că da. Ear' noi Sașii, care vedem această luptă desfășurându-se înaintea ochilor nostri, știm foarte bine, că odată am purtat și noi o astfel de luptă singuri. Trebuie să urmărim lupta ce Românii o duc, căci ea ne dă și

noună mult material pentru gândiri serioase și grele.

Priveliștea pe care o arăta lupta noastră ajunsese a avea o înfățișare dureroasă. Din lupta cea lungă însă ce am dus-o, am învățat cu ce fel de arme poporul domnitor se răboiește și cum pe cei mai puțini la număr îi strivește simplu spre zid.

Vorbînd apoi despre războiul cu care e certat poporul român, zice:

O! vederea acestei lupte este groaznică! ear' gîndul, că popoarele a căror viațuire se întemează pe stimă, stare deopotrivă, îndreptățire deopotrivă, și care ar trebui să stee unul ca uaul în ajutorul aceleiași patrii: gîndul că aceste popoare îndreptează unele contra altora armeele vrăjbei și amărăciunii fășise și ascunse a urei, un astfel de gînd este înspăimîntător! În acest războiu deja învechit, osînda dela Cluj nu e decât o poticnire. Cei căzuți se întorc din această încăierare cu încredințarea că au luptat pentru o cauză, căreia nu vor deveni necredincioși. Ei es pe față cu hotărîrea lor, că voesc să îndure „toate pentru neamul lor!“

Acestui popor nici noi Sașii nu-'i putem tăgădui dragostea noastră. Căci poporul acesta își pune pieptul pentru ceea-ce trebuie și noi să ținem sus: pentru popor! Și a ne pune piepturile pentru așa ceva, fiecare dintre noi are astăzi mai multe cuvinte decât oriși-cînd. Căci tocmai aceste timpuri cu schimbările lor sînt pline de însemnătate și strigă fiecărui: „Ține la poporul tău!“ Ear' gîndul că și nouă ni-se pregătesc earăși clipite pline de primejdie prin înăsprirea prea urcată a șovinismului, și nouă ne strigă: „Alipiți-vă la poporul vostru!“

Apoi încheie: „Îți vine mai bine să crezi, că nici jurații din Cluj și slabul procuror, nici guvernul din Budapesta n'au început a pricepe lipsa unei convețuiri frățești, prietenești și de egală îndreptățire. Și nu e bine că lucrurile stau așa!“

„Kronstädter Zeitung“, foaie tot de-a confrăților nostri Sași, din Brașov, scrie în numărul dela 26 Maiu în acest chip:

„Declarația Drului Ioan Rațiu, rostită în Cluj în ziua de 23 Maiu va fi trecută cu litere de aur în istoria poporului românesc. Chiar și omul cel mai domol la fire, cetînd această vorbire, trebuie să zică: este fulgerătoare! și fiecărui îi va părea rău de a nu fi fost de față în Cluj, când un popor conștin de sine a pășit înaintea lumii cu această curagioasă manifestație! O voce atît de deschisă, bărbătească, trebuie să câștige cu puterea furtunei dragostea întregii Europe pentru poporul românesc; ba și pe a adevăraților Maghiari!“

„Am zis-o: în ciasul din urmă măcar, să se grijască cărmuitorii de pacea din lăuntru! Este grabnic, să se pună lucrurile la cale, căci nici șovinistul cât ar fi el de orbit nu poate tăgădui, că pretutîndeni e ferbere cum n'a mai fost până acum.

„Ce-'i îndeamnă pe Români să-'și îndrepteze atacurile în contra patriei maghiare? Care este pricina că ei cer pășirea la mijloc a străinătății? Numai și numai faptul, că nouă tuturorora ni-se fac stările nesuferite în propria noastră patrie!“

„Faceți să ne iubim statul, în care trăim, dați-ne înapoi patria, atunci nu va fi lipsă de procese, în care fiii acestei țeri sînt osândiți la pedepse teribile!“

„Dați-ne nouă ce a fost al nostru! și nu vi-o vom uita; vrem să trăim cu voi în pace bună, precum aceasta era în alte vremuri. Aici stau popoarele patriei care este și a noastră, lacome de pace, faceți dar' pace!“

*

Vocile acestea hotărîte a foilor săsești, li-au căzut rău de tot coconilor celor cu pinteni dela Budapesta, cu atît mai rău, că concetățenii nostri Sași des-nădăjduiți, hotărîseră nainte cu vre-o cinci ani, ca să nu mai lupte contra stăpînirii maghiare, ca în schimb doară pe această cale, arătându-se „împăcați“ vor pute dobîndi ceva dela ei. N'a mers. Și pe ei îi înșeală stăpînirea și-'i nedreptățește mai ca și pe noi. Dar' își tot ascundeau amarul și astfel de articoli aspri nu mai vîzuseră lumină în foile săsești. Acum însuflețiti și plini de uimire de avîntul eroic al luptătorilor nostri, scriu pe cum se vede din cele de mai sus. Asta îi supără pe domnii „de sus“ dela Budapesta. O foaie ungurească își iertase chiar a da fișpanului comitatului Sibiiu o îndrumare din pricina asta zicînd:

„După cît știm, comitele-suprem, dl Gustav Thalman, are oare-care înrîturire asupra acestei foi („S. D. Tageblatt“). Oare dl comite n'ar face bine, dacă 'i-ar spune lui Tageblatt“ să fie cevași mai cu băgare de seamă!“

Pe cît am băgat apoi noi de seamă, dorința foii ungurești, a rămas numai de ea băgată în seamă, precum nici nu e vrednică de mai mult. Decît că arată supărarea lor!

Pentru frați

Frații nostri din România au pornit în zilele din urmă o mișcare vie, care ne este și ea nouă dovadă despre înflăcărata iubire și grije ce ni-o poartă. Foile din București au început adunare de bani pentru ajutorarea familiilor celor osândiți și sîrăciți la Cluj. Astfel „L'Independance Roumain“, mare foaie românească scrisă în limba franțuzească, pentru a fi mai ușor înțeleasă de lumea din afară, îndemnînd pe locuitori capitalei române la jertfire pentru acest scop, începe însași subscriind 1000 lei.

„Voința Națională“ mare foaie bucureșteană, scrie în aceeași cauză un cald articol, pe care îl încheie astfel:

„Acesti mari cetățeni 'și-au făcut datoria pentru neam: la rîndul nostru să ne facem datoria pentru frați. Spriginul nostru va fi pentru dîșii o mare putere; va fi dovadă că sîntem ca și dîșii, conștii; va fi o nouă dovedire a simțimentelor de iubire nestrămutată și de nedespărțită ținere laolaltă, care leagă împreună pe toți Românii. Spriginul nostru va fi pentru dîșii și familiile lor o mare mîngăiere.

„Facem dar' un apel călduros tuturor patrioților, tuturor naționaliștilor, și îi rugăm cu stăruință să nu lipsească nici unul dela această sfîntă datorie!“

SCRISORI.

O frumoasă sărbătorire.

Lipova în Maiu 1894.

Onorabilă Redacțiune!

La Apelul tinerimii române bravii Lipoveni nu numai că și-au trimis bărbați din sinul lor la procesul *«Memorandului»* în Cluj în zilele atât de pertractării, anume pe dnii *Terențiu Opresan* și *Silviu Bichicean*, preoți, *Sever Boc*, contabilul „Lipovanei” și *George Mateiu*, architect, — ci și ziua de 3/15 Maiu au sărbătorit-o cu o rară pompă.

Lipova are aproape 4000 de locuitori români, și din acestia la sărbătoarea de 3/15 Maiu au luat parte cel puțin 3000 de suflete! Comitetul, care a întocmit sărbătoarea, în frunte cu bravul president dl *Sever Boc* în scris și cu graiul au îndemnat poporul că pe ziua de 3/15 Maiu, să vină la biserică și apoi la petrecere. Ne salta inima de bucurie văzând cu câtă însuflețire a răspuns poporul invitației, alergând să se roage lui Dumnezeu pentru *«Nația Română»*. Dl *Terențiu Opresan* și domniile preoți *I. Vuculescu* din Șoimoș și *Silviu Bichicean* din Lipova au săvârșit sfânta slujbă.

Am plâns de mișcarea ce ne-a cuprins la auzul cuvintelor: — *«Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea robilor lui Dumnezeu protopresbiteri Nicolae, Romul, preoții Vasiliu, robii lui Dumnezeu Ioan»* etc. etc. — la număr 27, acușării în procesul Memorandului. După slujba sfântă poporul adunat s'a dus în școala noastră. Aici părintele *Opresan* prin o vorbire a arătat însemnătatea sărbătoarei de azi și scopul slujbei dumnezeiești. După aceasta s'a făcut colectă pentru *Monumentul lui Iancu*, și s'au adunat bani frumoși.

După amezii pe la 1 oară răsuna cântecul tinerimii din loc și al muzicii. Și pornind mulțimea în bună rîndueală, cântând *«Deșteaptă-te Române»* a intrat în oraș, și s'a oprit la biserică, în fața căreia cu capetele descoperite au cântat: *«Imnul împărațesc»* și în strigate de *«trăească Împăratul»* s'au împraștiat.

Seara la ospătăria Regelui Ungariei, s'a întrunit la cină o aleasă societate românească. Erau vre-o 40 familii fruntașe. Întreaga seară a domnit însuflețire și veselie peste inimile tuturor.

Între strigăte însuflețite s'a ridicat părintele *Opresan* închinând cu glas avântat pentru *Comitetul național*, după care muzica a cântat *«Deșteaptă-te Române»* însoțită de vocile întregului public de față.

Dela Cluj — spre casă.

Poiana-de-Arieș, Maiu 1894.

Domnule Redactor!

Știindu-se la noi că Vineri în 4 Maiu st. n. va trece o parte din comitetul partidului național pe linia ferată dela Sibiu spre Cluj, am eșit aproape 1500 de Români spre întâmpinare la stațiunea *Ghiriș*. Scopul nostru a fost: ca trecând fruntașii noștri spre Cluj, să le poftim tărie de-a îndura greaua probă ce și-a ajuns, și să-i salutăm, însă contrarii noștri nu ne-au lăsat în pace. Pe când noi ne siliam a pune poporul adunat în rînd frumos pe lângă drumul de fer, pentru-că în stațiune nu ne-au lăsat — vine gendarmeria și ne poruncește să împraștiem poporul, fără să ne și întrebe, că pentru-ce ne-am adunat.

Noi am răspuns că nu avem putere a împraștia poporul, pentru-că nu noi și-au adus aici, ci el de sine a venit. Gendarmeria văzând că poporul nu se împreștie, s'a gătit de împușcare. Ear' sergentul gendarmilor și-a zis mie, lui *Iuliu Petricas* și lui *Nicolau Rusu*, proprietar în Poiana-de-Arieș că în numele legii sîntem prinși. Și ne-au luat și ne-au dus legați pe toți trei, în una din odăile stației. Acolo ne-au ținut până a trecut trenul. Câțiva gendarmi s'au dus earăși la poporul adunat spre a-l împraștia, ear' alții au rămas cu noi. După-ce a trecut trenul cu fruntașii noștri, ne-au petrecut între baionete ca pe niște făcători de rele, — până la locuința gendarmilor. La 11 oare noaptea, după-ce au luat protocol cu noi, ne-au dus cu trenul la *Turda* cea vestită. Acolo ne-au ținut până Sămbătă dimineața la 8 oare, când apoi ne-au scos și tot între baionete ne-au dus până la judele *Sándor Kálmán*. Aci ne-au ascultat și abia a doua zi seara ne-au slobozit pe toți

Din cele de până aci vă puteți încredința, Domnule Redactor, și se pot încredința și iubiiții noștri osândiți, ce a suferit poporul nostru în vremea întoarcerii domniilor-lor dela Cluj — spre casă, și că de ce de astădată nu li-s'au putut face tocmai destul de mărețe primiri, pe când mai ales le vredniciau.

Teodor Trombițaș,
învătător.

Grindină și frică.

Cujir, Maiu 1894

Dle Redactor!

La 15 Maiu a. c. s'a descărcat asupra comunei noastre o ne mai pomenită furtună cu grindină de mărimea alunelor. A albit tot locul. A pornit apoi o ploaie ca de potop, încât stradele sēmēnau mai mult a ruri și curțile a lacuri. Pagubele sînt mari.

De spaimă n'a durmit nimeni, dar' nici pe afară nu umbla nimeni, afară de cei cu prinși de spaimă și dinlăuntru și dinafară, adecă de patrurile de gendarmi cu de care sîntem acum dăruți în măsură îndoită. Ei singuri mai umblau pe strade pentru „ținerea rînduelii în comună”. Bageama ei credeau că furtuna s'a descărcat din pricina „dreptății” făcute nouă la Cluj, din care pricină au fost și ei trimiși aici. Procesul „Memorandului” a băgat mare frică în nemeșii de cinci pițule. Cei câțiva ce se află între noi ca slujbași ai fabricii de fer de aici, trēmură rău și stau tot gata de „apărare”. Căutările pe la oameni după lucruri „primejdioase” statului s'au pornit, dar' isbânzile, ne aflând nimic, le-a tăiat pofta de a le duce înainte.

Ziua de 3/15 Maiu s'a sărbătorit și la noi ca ziua de Paști. Însuflețirea națională la culme. Până și copiii știu de ce e vorba.

M.

Goane peste goane.

Vurpăr, Maiu 1894.

Onorată Redacțiune!

În 11 Maiu a. c. pe la 10 oare a. m. fără veste au venit la locuința mea, primarul comunal și notariul din *Vintul-de-jos* împreună cu doi gendarmi, și și-au căutat toate scrisorile și cărțile din casă, și neaflând după ce căutau, au mers la locuința dlui părinte *Ioan Stanca* de aici, și căutară și ale dînsului scrisori. Însă dînsul a spus că are o scrisoare și le-a predat-o anume: Făcusem o

adresă de consimțământ (alipire) către domniile membri ai comitetului partidului nostru național român, pe care adresă o subscrieră peste 200 persoane, punându-și, care nu știu scrie, degetul pe crucea făcută dinaintea numelui lor, spre deplină întărire ce se alătură la lupta aceluia comitet. Această scrisoare a căzut în mâinile vitejilor cercetători. Ce vor ajunge cu ea, și ce vor să ne facă pentru asta, nu știm. Una însă o știm: Din inimile noastre nu ne vor smulge simțămintele, smulgându-ne din mâinile noastre hărțile!

Pe lângă care rămân al On. redacțiunii cinstitor:

Teodor Tomescu,
învătător.

Dar pentru școală.

Hosmoș-Lăpuș, Maiu 1894.

Onorată Redacțiune!

În zilele acestea trecând prin comuna noastră zelosul și cunoscutul naționalist *Vasiliu Dragoș*, avocat în *Șomcuta-mare*, ni-a făcut cinstea de-a ne cerceta și școala noastră gr.-cat., cu care privilegiu a benevoit a dăruit 5 fl. v. a. pentru cumpărarea de cărți pe seama pruncilor școlari mai săraci, pentru care faptă vrednică de laudă a D-sale, subscripții ne ținem de datorință, — ca și pe această cale să-i aducem atât în numele nostru — cât și al pruncilor cărora li-s'a dăruit cărțile școlare, cea mai adîncă mulțumită, și dorind ca frumoasa d-sale faptă să aibă cât mai mulți următori.

Ai Onoratei Redacțiuni:

stimători:

Ioan Bohățel,
preotul locului.

Georgiu Lahu,
învătător.

Sfințire de casă parochială.

Chelmac (com. Temeș), Maiu 1894.

Onorată Redacțiune!

În comuna Chelmac nu era până acum casă parochială, decât grădina pentru ea. Nainte de asta cu doi ani însă, oamenii s'au înțeleș să zidească pe seama parochului și casă parochială. Casa s'a gătat încă în anul trecut, ear' în anul acesta, în 15 Maiu ea a fost sfințită și dată în seamă spre folosința dlui preot al locului.

Sfințirea s'a făcut în chip cuviincios și sărbătoresc, prin dl protopop al tractului *Voicu Hamza*, însoțit de domniile *George Russu*, preotul locului, *Vasiliu Dehelean*, preot în Ususeu, *Valeriu Moleș*, capelan, și *Vasiliu Bogoiu*, învățător în Belotinț.

S'a făcut anume de zișii domni slujbă dumnezească în biserică, după care preoțimea cu dl protopop în frunte și urmată de popor, a mers la noua casă, unde s'a făcut sfințirea ei. S'au întors apoi earăși cu toții la biserică, unde dl protopop a ținut poporului o cuvîntare potrivită și cu frumoase învățături.

A urmat un prînz sărbătoresc în casa parochială, la care au luat parte cărturari și popor. În vremea prînzului tinerimea școlară a cântat mai multe cântări naționale făcînd bucurie celor de față.

Poporul s'a îndepărtat cu inimă mulțumită că a putut îndeplini încă o faptă bună, pentru care vrednic este de laudă.

Teodor Popa,
învătător.

Tinerimea română în foc.

'I-a supărat rău pe stăpânitorii noștri, că 20.000 de Români au curs din toate părțile, ca apele, pe 27 Maiu spre Cluj, și 'I-au inundat cu adevărat. A fost prea frumos acest lucru, prea mare, nouă de prea mare folos și lor spre prea mare rușine. Acum ne sosesse vești că s'au pus să prigonească pretutindenea pe cei-ce au mers atunci la Cluj, și să caute că de cine au fost îndemnați, cu ce scop, și pe ai cui „bani“?

Între altele tinerimea română universitară (dela școlile înalte) a tipărit zeci de mii de apeluri către *Poporul Român* rugându-'I și prin acelea să meargă pe atunci la Cluj. Pentru aceste apeluri pornitu-sa acum o aspră goană contra bravei noastre tinerimi. Începutul s'a făcut cu cea din Cluj. *Patruzeci de tineri universitari din Cluj au fost chemați la rectorul* (cel mai mare) *universității*, și s'a luat cu fiecare protocol să spună că *recunoaște a fi făcut acel apel, că drept e că tinerimea universitară la făcut și tipărit?*

Bravii tineri au răspuns toți unul ca unul *că da, îl recunosc de al lor, și iau răspunderea pentru el!* și că 'I-au făcut cu cei din *Budapesta și Viena!*

Nu știm la ce va eși și unde se va sfârși și aceasta nouă prigonire. Sântem însă dinna-nte incredințați, că stăpânirii maghiare, de se va apuca să-'i pedepsească pe tineri, — cinste nu o să-'i aducă. Poate „cinste“ de aceea cum 'i-a adus și procesul Memorandului!

Gura păcatosului...

Unele foi ungurești earăși s'au scăpat să spună cetitorilor lor lucruri neașteptate, gura păcatosului ear' s'a scăpat să spună adevărul!

Așa „*Kolozsvár*“ din Cluj, mai zilele trecute certându-se cu foile din *Budapesta* pentru-că acelea cer să se trimită în *Ardeal* „*comisar regesc*“ care cu toată puterea să cerce a readuce pacea în țeară, — zice:

„În loc de acestea mai bine s'ar gândi (adecă „înțelepții“ din *Budapesta*) la o rînduire peste tot (generală), la o lucrare din partea aducătorilor de legi (a dietei), pentru aducerea în desbatere a întregii întrebări a naționalităților și la deslegarea ei pe temeiuri cu totul nouă!

„Nu trebuie aici „comisar regesc“ (trimis, locuitor împărătesc). Dară trebuie rîndueli puternice și între marginile legii.

„Trebuie în sfîrșit, precum am mai zis, punerea întrebării naționalităților pe temei cu totul nou! **Căci, înzadar! în urma urmelor totuși trebuie să recunoaștem, s'o mărturisim, că în privința asta până acum pe rău drum am umblat!**“..

Eată o mărturisire prețioasă a unei foi ce stă în solda stăpânirii maghiare din *Budapesta!*

Ear' „*Erdélyi Híradó*“ din Cluj, tot mai zilele trecute, vorbind despre urmările ce le-a avut procesul Memorandului pentru Maghiari, să tânguia amar zicînd că: *de acum ce se ne mai facem, cătră cine să ne mai îndreptăm, că toata lumea 'și-a întors fața de cătră noi?!*

Săraca gura păcatosului!...

Înfrățirea femeilor Sârboice, Românce și Slovace.

Sub titlul acesta foaia sârbească „*Zastava*“ scrie un frumos articol, în care vorbește despre însuflețirea de care sînt cuprinse doamnele și domnișoarele **române**, purtând pe piept cocarde (panglici mici) pe care e scris: „*Totul pentru Națiune*“ și că stau în prietenie cu doamnele și d-șoarele **slovace** scriindu-'și unele altora.

Acum doresc ca astfel de prietenie să lege și cu fetele **sârbe**. În acest scop ele (Româncele) au trimis *Sârboaicelor din Novi-Sad* un buchet de flori de câmp culese în munții ardelenesti, apoi câteva cocarde și frunze de pe coroana pe care națiunea a dat-o conducătorilor sei pe drum înspre Cluj.

„Frumos de tot era să vezi, — spune foaia sârbească — cu câtă bucurie Sârboai-cele din *Novi-Sad* au primit acele cocarde cu privilegiul maiialului, dat de doamnele sârbe din *Novi-Sad!* Fiecare îndată își prinse pe piept câte o bucată de tricolor românesc ce li-s'a trimis de cătră Românce și cu însuflețire s'au învoit a lega prietenie strînsă cu surorile lor românce și slovace. Precum aflăm damele sârbe din *Novi-Sad* se pregătesc să trimită prietenelor lor, necunoscute până acum, un mare număr de cântări sârbești, cu rugarea de a li-se trimite cântece populare românești și slovace, spre a înainta și pe această cale apropierea dorită“.

E vorba apoi că să țină în curînd un congres (mare sfat) al naționalităților nema-ghiare din Ungaria, în care să sfătuească asupra chipului luptei mână în mână contra asupririi ungurești, — și încă în *Budapesta* să fie ținut.

„Precum aflăm, — scrie mai departe foaia sârbească — *Sârboai-cele, Româncele și Slovacele* voesc să se folosească de acest privilegiu, să țină și ele o adunare și să hotărască înfrățire trainică pentru apărarea naționalității lor.

„Spre acest scop, precum se svonește, junimea universitară din *Budapesta* se pregătește de a întocmi atunci o „**petrecere națională**“, la care să se cânte și să se joace numai cântece și jocuri sârbești, românești și slovacești, și pe lîngă aceasta fetele voesc să vină îmbrăcate numai în costum (port) național!“

Cu D-zeu numai — înainte!

Obraznicia Ungurilor din București.

În *București*, la 27 Maiu a. c., Maghiarii locuitori acolo au avut îndrăzneala să dea o petrecere de bucurie că comitetul nostru național a fost osândit. Îndată-ce studenții universitari au aflat însă despre această batjocură la adresa Românilor, s'au pus în trăsuri și au alergat la fața locului (la marginea *Bucureștilor*), să vadă până unde merge cutezanța maghiară. Ajungînd afară cam 200 studenți, au aflat pe Maghiari benchetuind și cântînd „*Kossuth Lajos azt izente*“ și *Rákoczy-marș*. Studenții au poruncit îndată lăutarilor să cânte „*Deșteaptă-te Române*“. Maghiarii au vrut să nu lase, dar' în fața ținutei curagioase a studenților, au luat-o la să-nétoasa. În fruntea lor mergea presidentul cu steagul unguresc. Studenții 'I-au oprit. 'I-au luat steagul și intrînd cu el în oraș, și la statua lui *Mihailu-Viteazul*, au rupt steagul unguresc în bucăți, ear' prăginei 'i-au dat foc în mijlocul unui mare sgomot de mulțumire.

CRONICĂ.

Maiestatea Sa — batjocorit de Unguri în Budapesta. Dăndu-se drumul dela cărma țerii din partea *Maiestății Sale*, întăiul ministru *Wekerle*, la întoarcerea din *Viena* la *Budapesta* a fost primit cu foarte mare alaiu. Zeci de mii de buni și nebuni, 'i-au eșit în cale și lărmuiau și-'l preamăreau Țeara rămasă fiind fără cărmaci, *Maiestatea Sa* a venit *Dumineca* trecuta la *Budapesta* să petreacă aci până se va alcătui alt ministeriu. Dar' „înțelepții“ care au primit pe *Wekerle*, n'au mers să primească și pe *Maiestatea*. Eată cum spune „*Magyar Hírlap*“ că a fost primirea *Maiestății Sale*.

„**Abia că trăsura Curții a eșit din gară, și dintre cei cam trei sute oameni, care erau în fața gării, vre-o 15 inși au început să strige „abzug!**“ (adecă cum strigi după cineva când vrei să-'l huiduești, să-'l batjocurești!) Dar' *Maiestatea Sa* nici nu 'i-a mai băgat în seamă, ci a mers mai departe!

Procesul nostru de presă al treilea, ce era să se pertracteze la 5 *Iunie* n. s'a amînat la cererea dlui *G. Moldovan*, care din pricină că e bolnav nu s'ar fi putut în-fățișa.

Tricolorul — și solgăbirăul. Din *Făgăraș* se scrie „*Tribunei*“: că tinărul calfă de cojocar *Petru Lazar* din *Galăți* se plimba în una din zilele trecute pe piața *Făgărașului* purtînd o frumoasă cocardă tricolor pe piept. Un domn oare-care îi cere să-'și rupă cocarda de pe piept, căci nu este iertat a umbla cu cocardă românească. Bravul *Românaș*, nebănuind cu cine vorbește, îi răspunde rîstît: „*Eu sînt Român și cocarda e a mea, eu am cumpărat-o, n'am să o rup de pe piept nici chiar la porunca solgăbirăului!*“ Dl străin se duce. Peste puțin dl *Lazar* se trezește cu un pandur care-'l chiamă să vie la casa comunală, ca să-'și dea seamă de vorbele ce le-a rostît dlui solgăbirău (domnul acela a fost solgăbirăul, care de altfel și el e „Român“) *Românul* însă îi răspunde: „*Du-te spune stăpînului d-tale, că mai întăiu de toate are de a face cu un cetățean de cinste și cu căpătueală, și dacă vrea să mă iee la întrebări, să poftască și să mă citeze cu hîrtii în regulă, căci numele meu e *Petru Lazar*, sînt calfă de cojocar și lucrez la dl măiestru cutare. Pe vorbe n'am să mă duc nici chiar înaintea fișpanului sau a altei bidigăni!*“ Și ce credeți d.-voastră? Mai urmat-a citația în scris? Nici vorba! Meseriași, domni și țerani: purtați-vă și dați răspunsuri și voi ca bravul sodal *Petru Lazar*.

Logodnă. Dl *Dr. Petru Șpan*, profesor seminarial în *Sibiu*, 'și-a încredințat în ziua de *Constantin și Elena*, de viitoare soție pe d-șoara *Elena Popescu*, fiica neuitatului profesor *Ioan Popescu*.

Mare nenorocire s'a întemplat în noaptea de *Dumineca* trecută spre *Luni*, pela miezul nopții la *Someșfalău* lîngă *Cluj*. *Trenul* ce venia dinspre *Pesta* spre *Cluj* a căzut în o afunzime de 5 metri, surpându-se sub el ridicătura drumului de fier. Trei vagoane au fost zdrobite; vre-o 30 de persoane greu rănite.

Proprietar și editor: **T. Liviu Albini**.
Pentru redacție, în lipsa dlui *Ioan Russu Șirianu* răspunzător: **George Moldovan**.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Prietenii plugarului.

(Urmare din nr. 18.)

Între paserile cele mai folositoare economului se numără: *priveghitoarea, rânduneaua, codobatura, graurul, gheunoaia, pițigoiul, pupza, ciocârliă, vrabia, cucul, cristeiul, presura, stiglețul, cioarele, buhele, șorecarul ș. a.*

Aceste aproape toate sunt paseri călătoare: toamna se duc dela noi și primăvara se reîntorc, înveselindu-ne cu cântările lor frumoase și ajutând fără preget economului, prin stîrpirea animalelor stricacioase.

1. *Priveghitoarea* stîrpește sumetenie de omide, gândaci mai mărunți, fluturi, păiangini, țînțari și muște; din care cauză ea e foarte folositoare economului. Pe lîngă aceea ea și cântă mai plăcut decât toate paserile.

2. *Rânduneaua* stîrpește țînțari, muște, fluturi și gândaci mărunți. Un alt neam de rânduneaua, cu numele caprimulgul, începe a sbura deodată cu venirea nopții și prinde tot felul de molii, muște, strechi și țînțari, care sbor împrejurul grajdurilor și altor zidiri economice, fiind astfel de un folos neprețuit în economie.

3. *Codobatura* sau paserea plugului, este cunoscută ori-cărui econom; ea se apropie cu încredere de econom, căutând nutreț în breazda trasă de acesta. Nu-i scapă nici vermi, nici omide, nici insecte; toate le prinde și nimicește.

4. *Graurul* trăește cu melci, cosași (lăcuste), omide ș. a. Une-ori se abate și pe la poame și prin vii, la struguri.

Pagubele ce el le face economului sunt prea neînsemnate față cu folosul, ce îl aduce. O familie de grauri, care constă din părinți și 4 sau mai mulți pui, s'a adevărit, că mănâncă pe zi câte 300 și mai bine de melci, lăcuste ș. a. Celele de grauri se împrăștie prin livezi și agrii și adună tot ce le vine înainte. Mănâncă și mulți gândaci de Maiu și carii ce sunt stricacioși brazilor. Ei se pun pe porci, pe oi și pe vite cornute, culegînd de pe trupul lor insectele, ce le pricinuesc multe neplăceri. Cine ar pute așadar' să se mai îndoiască de folosul lor cel mare?

5. *Gheunoaia* sau *ciocănită* este cunoscută ori-și-cărui econom; dar' mulți nu cunosc folosul ce îl avem dela ea. Pomii din grădini și vii și arborii pădurilor, fără de ciocănită, ar fi supuși la multe boale și chiar la nimicire. Ele ciocănesc cu ciocul lor cel tare în scoarța pomilor și arborilor și mai cu seamă în a celor scorburoși și mai nesănătoși și apoi cu ajutorul limbii scot insectele de pe

sub coaje. Înmulțindu-se insectele sub coaje, ar eși și la frunze și flori și așa pomii și arborii ar fi amenințați cu pustiire.

6. *Pițigoiul*, precum s'a aflat, mănă pe an până la 400 mii de insecte, omide, vermi ș. a. Ear' 4 mii omide sunt în stare să mănă toate frunzele și florile de pe un pomn. Prin urmare, un singur pițigoiu poate să mântue de perire în fiecare an mai multe zeci de pomi, cu poame cu tot. Să cruțăm deci și să apărăm pițigoiul!

7. *Pupza* nimicește gândaci, omide, grăuruși, cosași, vermi și fluturi; prin urmare și ea trebuie cruțată.

8. *Ciocârliă* se nutrește cu sămînțe de bucate ce rămân neastupate după plug; dar' mănâncă și sămînțe de burueni stricacioase sămînăturilor, ear' puii îi hrănește numai cu insecte culese de pe cereale (sămînături) și de pe ierburi.

9. *Vrabia*, ori-cât de stricacioasă 'i-se pare economului, e foarte folositoare. Că așa e, s'a adevărit în modul următor: în unele țeri s'au stîrpit cu totul vrăbiile în credința, că ele nu aduc nici un folos, ci numai pagubă și urmarea a fost, nimicirea prin insecte a tuturor roadelor din agrii și grădini. După aceea locuitorii au lucrat înadins earăși pentru înmulțirea acestor paseri. Așa s'a întîmplat între altele și în țeara Englezului ș. a. *Vrabia* deci încă trebuie cruțată.

10. *Cucul* nimicește într'o zi aproape 2000 de insecte, omide pėjoase și vermi, prin urmare este pasere din cele mai folositoare.

11. *Cristeiul*, *sitariul* încă se numără între paserile, care folosesc omului prin nimicirea a sumetenie de insecte, omide și vermi.

12. *Presura și stiglețul* nimicesc nu numai insecte, larve (omide), vermi, gândaci și păduchi de frunze, dar' și sămînțe de burueni stricacioase sămînăturilor de pe scăete, scaiu, brusturi ș. a.

Cioarele de sămînături și ciocile nimicesc șoareci, gândaci, larve ș. a.; ele încă sunt prin urmare de un folos neprețuit în economie.

14. *Buhele* fac un serviciu foarte mare economului prin pustiirea șoarecilor, cloșanilor, gândacilor și fluturilor de noapte. Ele umblă după pradă noaptea. Avînd o vedere ageră, auz prea bun și un sbor lin, fără de cel mai mic sgomot, nu le scapă nimic dinaintea ochilor. Prada 'și-o fac prin podurile caselor, grajdurilor și bisericilor, prin grădini, fînațe, pășuni și păduri.

15. *Șorecarul* este un fel de hărău sau uliu, care trăește mai cu seamă din șoareci, de care prăpădește cu miile. Folosul lui deci nu se poate tăgădui. Nu e îndoeală așadar', că paserile numite sunt toate de un folos neprețuit în economie și de aceea economii s'și însemne bine

următorul sfat, care s'și țină și urmeze cu sfințenie: *Nu nimiciți cuihurile, ouele și puii de pasere; nu sburătăriți și nu prindeți paserile!*

III.

Dintre sugătoare, adecă dintre acele animale, care se nutresc cu lapte până sunt mici, încă sunt o mulțime, ce se hrănesc aproape numai cu insecte. Cele mai cunoscute și mai folositoare, dar' totodată și mai urgisite din partea economului sunt: *liliacul, sobolul și ariciul.*

1. *Liliacul* la trup samănă cu șoarecele; el, cu ajutorul lungilor sale aripi, are un sbor foarte lin; are auz neîntrecut de bun. Atât sborul său lin cât și auzul său minunat îi înlesnesc de tot mult prinderea pradei sale.

Liliacul ziua se odihnește și numai deodată cu sosirea amurgului ese din locuința sa, sburînd toată noaptea după hrană. Afară de rânduneaua de noapte și alte puține paseri numai liliacul este, care stîrpește insectele și fluturii de noapte și larvele (moliile) lor, atât de multe și stricacioase în economie.

Avînd liliacul o poftă foarte bună de mîncare, la un singur prînz îi trebuie câte 10—14 fluturi și tot atîția gândaci de Maiu. Folosul lui deci nu se poate tăgădui și cu deosebire în păduri, unde el își alege locuința în copacii scorburoși. Se spune, că într'o țeară în timpul iernii s'a fost tăiat cu deservire o pădure de copaci bătrîni și scorburoși și cu chipul acesta s'au prăpădit mulți liliaci. Ear' urmarea a fost, că s'au înmulțit din seamă afară fluturii de noapte, ale căror molii au făcut după aceea mari stricăciuni în pădurile din apropiere; ele erau ca pârjolite.

Liliacul petrece toată iarna în somn și amorțire; astfel îl găsim prin poduri, cămări și alte locuri, unde nu caută slănină ori carne, pe care el nu le poate primi în sine, ci singur numai adăpost. Deci el nu trebuie prins, chinuit și omorît, cum fac mulți nepricepuți, ci lăsat în pace s'și urmeze repausul său.

Mulți se tem de liliac și cred căte și mai căte despre el; cred că el se face din șoarece, după-ce a mîncat prescură, că strică slăninii și cărnurilor ș. a. și și de aceea îi sburătăresc și le fac toate relele, căte sunt cu puțință.

El însă este un animal prea folositor omului și nici cel mai mic rău ori supărare nu-i poate pricinui; prin urmare, iubiiții noștri plugari, cruțați liliacul și dedați și pe fii vostri a-l cruța.

2. *Sobolul*, atât de bine cunoscut economilor, și atât de mult urgisit de ei, împlinește în pămînt slujba, care în aer i peste tot pe fața pămîntului o împlinesc paserile și liliacii.

Peste vară, primăvara și toamna, el își face drumurile sale cruciș și curmezîș mai aproape de fața pămîntului,

prinzând și mâncând ori-ce vietate îi vine înainte: rîme, gândaci, larve de gândaci și tot felul de insecte. Iarna se afundă mai tare în pământ, unde își urmează lucrarea sa folositoare, căci și vermi și insectele, din pricina frigului, se afundă mai tare în pământ; deci el vara, iarna prăpădește pe dușmanii economului, care în nepriceperea sa cugetând, că sobolul îi face rău, îl scoate din pământ, când și unde numai poate și îl omoară.

Mai mult se supără economul pe el, pentru-că prin scoaterea mușinoaielor îi îngreunează cosirea și facerea fânului și otăvii. Dar' stricăciunea, ce o fac sobolii în grădinile de legumi sau în straturile de flori ori în fânețe, prin scoaterea mușinoaelor, se răsplătește înmîit prin stîrpirea insectelor păgubitoare. Ear' de altă parte mușinoaietele, împrăștiat înaintea de Sân-George, după-cum s'a adeverit, îngrășe fânețele.

Rădăcini de legumi, de flori, de ierburi, de bucate sau de pomi, sobolii nu mănâncă deloc. În stomacul lor s'au aflat numai vermi, gândaci și insecte. Avînd, ca și liliacul, o poftă neîntrecută de mîncare, el roade pe zi hrană, care cumpenește cât trupul seu. Și s'a socotit, că un sobol prăpădește în un an vermi, gândaci, insecte și molii, care cumpenesc și până la o maje. Deci folosul cel mare al sobolului nu se poate calcula și stîrpirea lui este împreună cu mari pagube în economie peste tot.

3. *Ariciul* trăește cu șoareci, pui de cloțan, șerpi, șopârle, insecte și vermi; în mare lipsă se mulțumește și cu poame și a. Nici chiar șerpilor veninoși, cum sînt pe la noi năpărcile nu-i pot strica nimic.

Mulți duc arici prin case, cămări, pivnițe și magazii, ca să stîrpiască șoarecii și cloțanii și el împlinește această slujbă într'un mod minunat.

Aricii așadar încă sînt animale foarte folositoare economilor. Ei încă sînt de a se cruța și în unele țeri este strîns oprită pustiirea lor, precum și a paserilor, sobolilor și lilicilor.

E neîncungiurat de lipsă ca și la noi să se facă astfel și chiar și fără porunci de sus, economii ar trebui să cruțe pe prietenii sei, fără al căror ajutor binevoitor toată munca sa ar fi o muncă zadarnică.

Ceva despre îngrijirea copiilor.

Copiii sînt bucuria familiei și viitorul națiunii; de aceea părinții cuminte nu cruță nici o ostăneală întru creșterea lor. Dar' bucuria numai atunci poate fi desăvîrșită, dacă copiii sînt și deplin sănătoși; căci fără sănătate pier ușor și bucuria trebuie să facă loc întristării.

Trup sănătos, minte sănătoasă: eată la ce trebuie să cugete părinții mai presus de toate!

Dacă omul s'ar naște barem în etate de 6 ani, când se-l trimitem direct la școală, ar fi lucru ușor; căci ar avea dascălul datorința să-l învețe și să-l crească. Dar' omul la naștere e mai neputincios decît un verme și are lipsă de o îngrijire părintească foarte mare, dacă vrem să ne ajungem marelui scop: trup sănătos și minte sănătoasă.

Cînd zic îngrijire foarte mare, înțeleg tot ce privește curățirea și nutrirea copilului și multe altele, în care lucruri oamenii în nepriceperea lor greșesc afară din cale.

Trupul trebuie regulat curățit, începînd îndată după naștere.

Ca începutul curățirii regulate a trupului e a se privi prima scaldă, de care se învrednicesc nou născuții, cari la intrarea lor în lume sînt grozav de nepelați.

Apa pentru scaldă primă se aibă o căldură bunișoară, cam 25°—26° R., la nici un cas însă nu mai mult de 28° R., de oare-ce pielea nou născutului e foarte crudă și s'ar pute opări, cauzînd astfel diferite boale, ba chiar și sgârçiri (fras), care în scurt timp pot pricinui moartea copilului.

Întăiu și întăiu trebuie spelați ochii. Spre acest scop vom lua un petec de pânză moale, îl vom muia în apă caldă, dar' nu în cea de scaldă, și vom atinge lin pleoapele și împrejurimea lor. În rîndul al doilea urmează gura, care earăși cu un petec de pânză moale trebuie spălată.

Folosind pentru curățirea ochilor și a gurii altă apă, ear' nu cea din scaldă, ferim aceste organe însemnate de multe boale, a căror urmări ar rămâne pentru întreaga viața copilului. Spălarea trupului se va face cu apa din scaldă, folosind spre scopul acesta o cărpă de pânză și săpun. Dar' repetez încă dată, să fim cu mare băgare de seamă, ca să nu ajungă vr'un picur în ochii copilului.

Unii medici recomandă ungerea corpului întreg cu unt de lemn sau gălbînș de ou; mai departe spun că e folositor a pune în scaldă oțet sau vin. Eu sînt de altă părere și am credința, că nu sînt de nici un folos la scaldă primă.

După scaldă trupul copilului trebuie șters cu o cărpă moale puțin încălzită și uscată. Pe la șezut, între picioare, subsuoară, la grumazi și după urechi se se presare un fel de prav, ce se chiamă pudră ce se află în apotece (spîterii) de vînzare. A presăra făină prăjită sau scrobeală e periculos, căci se opăresc copiii și mai rău.

Scaldă primă se nu dureze mai mult de 2—3 minute. Vedem deci, că la scaldă primă trebuie multă luare aminte. Dar' nici la scaldă următoare nu este iertat să fim nepăsători. Grija bună păzește de primejdia rea. Să nu se uite

nici-odată, că gura nu e bine să se spele cu apa din scaldă.

În săptămânile dintăiu e bine să scaldăm copiii de două-ori la zi, mai tîrziu e destul și cu o scaldă, care însă se nu lipsească nici barem o zi din întreg anul prim.

Nu pot încheia acest articol, fără a spune ceva și despre patul (leagănul) copiilor, de care ei au lipsă îndată după scaldă primă.

Vorbă scurtă: cel mai bun așternut pentru copii e un pat statornic. Toate celelalte aduc mamele ușor în ispită de a legăna, a sdruhăi fragedul trup al copilului.

Da, e frumos, ba e chiar bine, a adormi copilul prin cîntece simple și line; dar' e păcat strigător la cer a obosi creerii fragezi prin mișcări nu totdeauna prea domoale.

Mișcările leagănelui se pot asemăna cu valurile mării; precum acestea cauzează îmbolnăvirea, chiar moartea multor călători, așa poate și legănatul primejdii sănătatea copilului.

Su nu ni-se răspundă, că de multe-ori e silă, căci astfel nu adoarme copilul. O știu prea bine. Dar' cine-i de vină?

Dacă ne vom propune din ziua primă și vom stărui pe lîngă planul nostru, ca să dedăm copilul la regulă — adică să adoarmă nelegănat, atunci nu vom fi siliți nici-cînd a legăna.

Unde nu s'a dat copilul la această regulă, e mai bine a-i întinde țîța și a-l adormi astfel.

Regulă în curățire și adormire mai pe sus de toate.

De încheiere voiu aminti un obicei foarte rău.

Nu fiecare copil are la naștere cap frumos. Unul e cu capul țuguiat, altul lătăreț, cu ceafa lungă, fruntea scoasă ș. c. l. Deci nu e mirare, dacă s'a ivit prostul obicei, mai cu seamă la unele moașe înțelepte, — de a da cu puterea o formă mai frumoasă capului. Dar' e în mare măsură periculos acest lucru; căci poate cauza moartea copilului.

Despre nutrirea copiilor vom vorbi cu alt prilej.

Dr. B.

Vênatul.

I.

În zilele noastre abia dăm de câte un vînat, doi, într'o comună și accstia pe lîngă toată patima ce o au spre vînat, stau adese să se lipsească de arma lor și să părăsească vînatăria cu totul. Și cu tot dreptul; pentru-că ținerea puștii trebuie plătită cu dare, locul de vînat e de-a se căștiga cu un preț mare de arîndă, pușcarea celor mai multe sîlbătécimi se iartă numai în anumite restimpuri, pedepsele pentru cea mai mică călcare de lege sînt foarte mari și peste toate aceste:

timpurile sînt grele, năcazurile nenumărate, încât puțini, de tot puțini, sînt acei oameni, cari pot să se dea vînatului în regulă, fără teamă de a rămîne înderēt cu treburile economice.

Dar' n'a fost tot așa. În vremile de demult, cu mii de ani înainte de aceasta, aproape tot omul era vînat, pentru-că nefiind încă îmblînzite dobitoacele: vaca, boul, bivolul, bivolița, oaia, capra, porcul, calul, cănele, pisica și celelalte, — el era silit să cutriere coline, dealuri, munți, văi și șesuri cu măciuca, cu praștea ori cu săgeata în mână, ca să-și agonisească cele trebuincioase pentru traiu. Și cu atât mai mult era silit să o facă aceasta, deoarece neavînd vitele îmblînzite, n'avea nici cu ce să lucre pămîntul. Prin urmare n'avea nici pînea, nici mămăliga; ear' legumile și poamele încă erau sîlbatic și cu de acestea își împăcau bieții oameni din acele timpuri trebuințele de toate zilele.

Grele în adevăr au trebuit să fie acele timpuri și multă trudă se cerea pînă să-și vază omul cîștigată „pînea cea de toate zilele“. Dar' las' că și vînat a trebuit să fie pe atunci cu îmbeșugare și nu ca în zilele noastre. Apoi toate timpurile își au oamenii lor. Încă de mici ei se dedau cu umblete îndelungate, cu fuga, cu osteneala și a preîntîmpina primejdiile.

Mai tîrziu, îmblînzind omul unele animale, și avînd dela ele laptele, carnea, pielea ș. a., a dat-o și cu vînatul mai pe încetul; ear' acum, cum am zis mai înainte, de abia se află câte un vînat, doi, în câte o comună și adevărați vînători numai unde și unde.

E și drept, că în zilele noastre vînătoria nu se mai poate socoti ca în vremurile: trecute mijloc de traiu. Ci mai bine am pute-o numi „plug de salcă“. Pentru-că după ea, rîu poate trăi omul.

II.

Frumesul nostru Ardeal, încunjurat de toate părțile cu munți și bogat în codrii străvechi, are însă și acum sîlbăticiuni în număr mare: urși, lupi, vulpi, rîși, porci sîlbatici, cerbi, căprioare, vulturi, hîrăi ș. a. Și aceste sîlbăticiuni s'ar înmulți și mai tare, dacă nu s'ar face goane în contra lor. Numai locuitorii munților știu, ce pagubă sufer ei an de an în vite din cauza fiarelor sîlbatic. Ear' aceste pagube ar deveni și mai numeroase și mai mari, dacă n'ar fi vînătorii noștri.

Eată deci, că și în zilele noastre vînatul este neîncunjurat de lipsă pentru scutirea economilor de pagube mai mari în vite și în alte animale de casă.

De aceea și găsim vînători, adevărați din zi în zi mai puțini, dar' buni și acestia în scumpul nostru Ardeal sînt cei mai mulți Români.

Nu s'a făcut și nu se face vînătoare mai mare în munții Ardealului, la care

să nu fie puși în frunte, ca conducători vînătorii Români. Ei pun totul la cale la fața ursului și nu arare-ori mîntuesc vieața a câte unui domnișor de neam mare: „inimos dar' fricos“.

Vasilie Alexandri zice:

„Multe fearē din cei codri, mulți dușmani tineri sînteți. Drept în inimi, drept în frunte au simțit a lor săgeți“. Da! Buni vînători sînt Români, curagioși, neînfricați.

Durere însă, că numărul lor pe zi ce merge, în urma nenumăratelor opreliști: dări, arenzi ș. a. pentru arme și locul de vînat, se tot împuținează, rămînd și această frumoasă, folositoare și vitejească ocupațiune în mîna celor cu bani, în mîna celor cu putere, care poate cu dragă inimă ar dori, ca nici un Român să nu mai țină vr'o rugină de pușcă în casă, pentru a-și apăra de fearē avutul său.

Dar' pe lîngă toată opreliștea, credem totuși că dorința acelor nu se va împlini și Români vor face totul, ca și în ale vînători ci să nu dea înderēt, ci înainte, mereu înainte.

„Așa 'i-a fost ursita“.

Astfel auzim în toate zilele pe sătenii noștri, zicînd, dacă un om a dat de o primejdie mare. Noi însă se nu le dăm drept întru toate; pentru-că sîntem de credința, că foarte de multe-ori în vieața omul este făuritorul sortii sale și că el însuși își croește ursita. Și ca cetitorii noștri să se încredințeze pe deplin că avem drept, vom aduce câteva pilde și anume:

1. Se bolnăvește cineva într'o casă a unui plugar și ce vedem?

În loc de-a alerga la medic (doctor), ca să-și ceară sfatul și ajutorul, el aleargă la descîntat, la un spus de noroc ori la leacuri băbești care, în loc să-și ajute, mai mult îi strică și numai în cele din urmă, când boala s'a îmbetrînit și a prins astfel de rădăcini, încât nu se mai poate vindeca, atunci numai întrebă și pe medicul. Ear', dacă nici acesta nu-și poate ajuta, și bolește îndelungat ori să prăpădește, zice „așa 'i-a fost ursita“. Ba! „Nu 'i-a fost așa ursita“, ci ursita lui 'i-ar fi fost, poate să trăească încă mult, și nu „să moară cu zile“, dacă întăiu alerga la medicul.

Dar' câte alte rele nu se nasc din astfel de umblări? Dacă se întemplă, spre pildă, că e o boală lipicioasă aceea, ce 'și-a făcut intrare în casă, ea se prinde numai decât și la alții din familie și poate, mor mai mulți, ori bolesc ear' mai mulți cu anii; ceea-ce nu s'ar fi întemplat, întrebând în grabă pe medicul.

2. Știe omul, că umblînd cu pipa ori cu țigara prin șură, prin grajd, pe lîngă clăia cu fîn ori pe lîngă jireada

de paie, se poate ușor întempla să ajungă o mică schînteie în loc de așa, încât se aprinde, arzîndu-și tot ce are la casă, cum și alți mulți locuitori din sat. Poate aici avē zicătoarea: „așa 'i-a fost ursita“ vr'un înțeles? Nu! Cu focul nu e de a te juca. Pentru-că „din o scîntee mică se naște foc mare“. Ear' „grija bună trece primejdia rea“ și omul cu minte prinde ursita de coadă și o silește să joace cum îi poruncește el.

3. Află omul, că copilul seu aduce astăzi un ac găsit, mîne un ban, poi-mîne un suman, acuși un ou ș'apoi un bou, și nu 'i-se pune încă dela cea dintăiu faptă rea împotriva, negreșit din acel copil o să ese un hoț și tâlhar, a cărui parte, pot să fie chiar furcile.

Și să zicem și despre un astfel de copil, că „așa 'i-a fost ursita?“ Ear' nu! Ursita lui ar fi fost să se facă un om folositor și-și și altora, un om cinstit și cu frica lui Dumnezeu; dar' părinții, lăsînd după el și nefiind stăpâni adevărați fiului lor, n'au ținut ursita în frâu, ci au lăsat-o, vîzînd cu ochii, să-și bată joc de ei și de fiul lor, pe când ar fi putut s'o aducă la calea cea bună, fericiindu-se pe sine și pe al lor fiu.

Am pute să înmulțim pildele, prin care să dovedim, că poporul n'are totdeauna drept, când zice: „așa 'i-a fost ursita“ „așa 'i-a fost data“. Credem însă, că și acestea vor fi de ajuns pentru a se încredința iubii cetitori ai acestei foi despre adevărul, că nu e bine a se lăsa omul în voea sortii și a ursitei.

Dacă oamenii peste tot ar fi mai cu minte, mai băgători de seamă și ar urmări cu mai multă înțelepciune firea și cursul lucrurilor, de nenumărate rele s'ar pute feri, multe și mari supărări și pagube ar alunga dela sine și s'ar aduce fericirea în casă, împrietenindu-o și cu fiii și cu fii de fiii lor.

De aceea zicem din nou cetitorilor: Nu prea credeți în ursită, ci dați-vē silința se o biruiți și a bună-seamă o veți birui de cele mai multe ori.

Nimicirea vermilor de ceapă.

Când cu scoaterea din pămînt adese întălnim naște vermuleți (strepezi), care rod căpășinile de ceapă și cari pricnuesc une-ori stricăciuni foarte mari.

Între mijloacele de stîrpire se numără petroleul, funinginea și cenușa de lemn.

Petroleul se aplică așa că se amestecă cu nésip mărunt, care se presară între plantele ceapoase, apoi se stropește din greu cu apă. Presărarea se se facă cu îngrijire; căci prin venirea în atingere nemijlocită, petroleul strică plantelor. Mult mai potrivite sînt funinginea și cenușa, care îngrășe pămîntul și nu strică plantelor.

În scopul dea preintimpina sporirea îmbelșugată a vermilor amintiți, cel mai nimerit mijloc este să cultivăm ceapa an de an aiurea. Prin cultivarea în acelaș pământ, în curs de doi sau și mai mulți ani, lucru firesc, vermi se sporesc așa zicând în nesfârșit. Plantele îngălbinite ar trebui scoase din vreme și arse cu vermi cu tot.

Vindecarea cufoarei la puii de găscă.

Cufoarea (urdinarea) este o boală, care nimicește une-ori sumetenie de pui de găscă. Cel mai nimerit leac pare a fi să dăm puilor molipsiți, de câteva-ori pe zi, câte o lingură nu prea mare de vin călduț, în care s'au fost fert ghinde (ghindă). În lipsa de ghinde n'avem decât să ferbem vinul în amestec cu mlădițe de ștejar (gorun) tăiate mărunt.

Păstrarea pielei.

Prin frecarea cu un petec de pănură, înmuiată în oleiu (oleu, uleiu) de terpenină, încălțăminte, hamurile și alte obiecte de piele se scutesc de șoareci și, păstrate fiind unde e jilav, ele nu se mucegăesc, ear' păstrate la un loc uscat, nu creapă. Pe seama încălțăminte se recomandă cu deosebire ungerea cu „glicerină“.

Știri economice.

Pășune bună pentru mânzi. Pe seama pășunii de mânzi, înființate și sprijinite de comitatul Sibiiului, nu au fost aduși în anul de față mânzi de ajuns. Se primesc deci la pășunea amintită încă 40—50 de mânzi din comitatele învecinate. Primirea poate urma acum îndată. Pășunatul, care a început deja, ține până în Noemvrie a. c. Taxa pășunatului este: pantru un mânz de 1 an 8 fl., de 2 ani 9 fl., și de 3 ani 10 fl., din care jumătate se solvesc la primire, ear' ceealaltă jumătate la sfârșitul pășunării. Doritorii din comitatele învecinate se reaceară deci a se adresa la dl *Carol Ferentzi*, provisor orașenesc în Sibiiu, strada Gușterii nr. 58.

Vânzarea prin licitație la gara Sibiiului. În magaziile gării de aici se vor pune în vânzare la 16 Iunie cāl. nou a. c. următoarele mărfuri și obiecte:

4 butoaie de *cognac* și 1 ladă cu *rachiu* (51 chilog.), 2 lăzi cu *oglinzi* și *oroloage* (46 chilog.), 10 lăzi *vineteală* de spelat, *grafit*, *vics* (vacs) de încălțăminte (669 chilog.), 4 pachete, cuprinzând *părțile unei mașini de treerat* (345 chilog.), 1 pachet *haine* (3 chilog.), 2 *mașini de cusut* (49 chilog.), 1 ladă cu *cognac* (84 chilog.), 1 ladă cu *vase de lut* (31 chilog.), 9 *scânduri de stejar* (80 chilog.), 1 butoiu cu *gălbineală* (196 chilog.), 1 ladă cu *oglinzi* (22 chilog.), 1 pachet de *corturi* (1/2 chilog.), 1 ladă cu *scule de fer* (90 chilog.), 1 ladă cu *părți de mașini* (135 chilog.), 1 bucată de *fer* (6 chilog.), 4 bucați *părți de mașini* (365 chilog.), 1 ladă cu *mijloace de învățământ* (25 chilog.), 6 *corfe întrebuintate* (52 chilog.), 1 *mașină de tăiat napii* (120 chilog.), 1 *mașină de găurit* (34 chilog.), 1 pachet de *hârtie* (88 chilog.), 1 *vertej de treerat* (237 chilog.), 13

lăzi goale (167 chilog.), 1 butoiu de *cognac* (63 chilog.), 1 ladă cu *șampanie* (50 chilog.), și c. l.

Aceste obiecte se pot vedea înainte de licitație.

Cea mai lungă cale ferată în toată lumea. Calea ferată a Siberiei este cea mai lungă în toată lumea. Ea se întinde dela munții Uralului până la Oceanul-mare și trece peste deșerturi, locuri și păduri întinse. Pe lângă toate pedecile și greutatea, pe care are să le învingă clădirea acestei căi ferate, totuși se susține, că în timp de trei ani de zile lucrările vor fi deplin isprăvite și noua cale ferată va fi dată în folosință.

Un teiu bătrân. Ziarul „*Dreptatea*“ din Timișoara scrie, că viforul de mai deunăzi a smuls din rădăcini și a trântit la pământ un uriaș teiu bătrân, ce se înălța maiestos în curtea mare a casarmei artileriei de acolo. Acest teiu l-a pălntat principele Eugen de Savoia după eliberarea Timișoarei de sub stăpânirea Turcilor.

Înțelepciunea paianginului. Ziarului „*Nature*“ din Londra i-se scrie din Buenos-Ayres (America-de-Nord), că un paiangin și-a spânzurat de rociul seu o peatră de mărimea unei boane (boabe) de mazere. Rociul era întins între doi arbori (pomi) în depărtare de vre-o 3 metri. De rociul astfel întins atrna peatra amintită. Una din două: paianginul a aplicat peatra sau pentru de a ținea rociul și mai întins sau pentru a-l scuti contra vântului. Dacă omul lua petricica în mână, rociul se slăbănogia îndată și vântul începea să-l clătine.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 129. Un deputat dietal a adus vite de soiul „*Pinzgau*“, din care și eu am cumpărat o vițea de 2 ani foarte frumoasă. În postul Crăciunului a fêtat o vițea de asemenea foarte frumoasă, însă lapte are din seamă afară puțin, abia o litră veche pe zi, încât nici vițeaua n'are de ajuns. Deși vaca a căpêtat și capêta nutreț bun, ea slăbește. Vă rog să-mi împărtășiți, ce ar fi de făcut?

G. Borcea.

Răspuns. Dacă e supusă la îngrijirile trebuitoare și îndeosebi dacă capêta nutreț a avea bun și de ajuns, atunci hotărît că vaca pătimeste de cutare boală ascunsă. Și fiindcă de-aici din depărtare nu putem știrici felul boalii, mai ales în lipsa ori cărei deslușiri, rămâne să chemi în ajutor un veterinar (doctor de vite). În treacăt fie zis, vacile de soiul „*Pinzgau*“ dau pe zi 8—15 litre de lapte.

Întrebarea 130. Am un frăgar de vre-o 5—6 ani. Până acum nu a dat nici o roadă de folos. În fiecare an face un fel de roade sterpe, care de timpuriu pică jos. Vă rog să mă îndrumați ce ar trebui să fac ca să rodească în regulă.

P. Dragoș, pantofar.

Răspuns. Era neapêrat să fi descris, măcar în câteva cuvinte, poziția și felul pământului. În lipsa unei descrieri cât de cât, ne mărginim a zice, că frăgarilor nu le prieste schimbarea grabnică temperaturii, vânturile reci și pământul prea gras, umedos, pădureț și rece. Se poate earăși, că roadele pică, pământul fiind prea sterp sau frăgarul slăbuț și încă prea tinăr. Dacă da, atunci aplică o îngrășare cu cenușe sau gunoiu putred și rămâi în așteptare.

Întrebarea 131. Am o grădină, în care legumile se prăpădesc cu grămada, pe semne din pricina unor vermi sau gănganii (insecte), care rod rădăcinile și găușesc pământul cruciș și curmeziș. Am cercat fel și chip să preintimpin stricăciunea, dar' nu am isbutit. Săpând în primăvară, am aflat un verme foarte mare. Vă rog să-mi împărtășiți în mult prețuita „*Foaia Poporului*“, cum aș putea scăpa de stricăciunile amintite?

I. Bugner, cantor.

Răspuns. Între cele mai stricăcioase insecte (gănganii), care îndoapă rădăcini cu grămada, se numără coropișnițele și larvele gândacilor de Maiu.

Aceste larve (păpuși) sânt un fel de vermi mari alburii, care petrec în pământ câte 4 ani și se hrănesc din rădăcini. O parte din ele se pot stîrpi cu prilejul săpatului în primăvară, o altă parte se poate otrăvi, turnând petroleu la rădăcina legumelor îmbrâncite. Un mijloc și mai sigur este sădind printre celelalte legumi mac și lăptucă (sălată, șelată), a căror rădăcini servesc ca nutrimânt binevenit pentru larvele amintite.

Coropișnițele (conopiștirițele) se pot prinde în oale îngropate cu ceva mai adânc de fața pământului. Un alt mijloc este să așternem o rogojină umedă pe cărarea din apropierea plantelor amenințate. Pe timp frumos și cald, coropișnițele se trag la răcoare sub rogojină, peste care se toarnă în pripă apă fierbinte din greu spre a le opări. Cu prilejul săpatului în primăvară, cuiburile ar trebui nimicite cu ouă cu tot. Pe semne, grădina D-tale pătimeste mai ales de coropișnițe, care ele găuresc săpătura cruciș și curmeziș asemenea șoarecilor.

Întrebarea 132. Binevoiti a mă încunoștiința, de unde mi-aș putea cumpăra sculele trebuitoare stupăritului?

I. Popoviciu, preot.

Răspuns affi în „*Traista cu povețele*“ la întrebările 86 și 104 din „*Foaia Poporului*“ a. c.

Întrebarea 133. Vă rog să-mi răspundeți în prețuita „*Foaia Poporului*“ la următoarele întrebări:

Dela care neguțător aș putea cumpăra naște mașini de bătut coasele, bucate până la 5 fi.? Care neguțător vinde coasele cele mai bune și cu ce preț? Din cataloage nu știu ce să aleg.

Macedon S. Ciula, învățător.

Răspuns. O mașină de bătut coasele costă neasemănat mai mult, pare-ni-se 40—60 fl. Asemenea mașină poți cumpăra prin mijlocirea lui Carol F. *Fickeli*, neguțător de ferărie în Sibiiu. Același neguțător vinde coase foarte bune cu câte 80 cr. și 1 fl., după mărime. De altcum, coase bune vei afla de sigur în ori-care oraș mai marișor din apropiere. Neapêrat este să cumperi pe ales, prin un om priceput în ale coaselor.

Întrebarea 134. Am un juger cu trifoiu frumos și Vă rog să-mi spuneti, când ar trebui cosit spre a-l usca pe seama vitelor?

G. Rădoiu, econom.

Răspuns. Pe dată ce trifoiul a înflorit binișor, nu mai târziu și îndeosebi să nu aștepti până-ce florile au apucat să se îngrească și să se scuture.

CĂRȚI.

La librăria „Institutului Tipografic” din Sibiu se află următoarele cărți:

„Memorial”, Archiep. și Metropolitanul Andreiu baron de Șaguna, de Nicolae Popea	fl. 1.30
„Bate la ușe”, de Carmen Sylva	1.10
„Domenich Pablo”, de Carmen Sylva	—28
„Povestile Bănățului”, de Cătăna	—30
„Trávnițe”, 100 piese Slovácești. Volum. I. și II. à 1 fl. 50 cr.	3.—
„Izvoade”, de Demetrescu	4.40
„Homo-Sum”, roman de Ebers	1.—
„Literatura popor. română”, de Gaster	2.75
„Studii Critice”, de Ghera. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	4.40
„Sê auzim, toaste	—25
„Memorii din timpul războiului”, de Georgescu	—88
„365 Anecdote și glume”, de Gheja	—0
„Poesii”, de Nicolae Iarga	1.10
„Lascar Vioreșcu”, o icoană a Moldovei din 1851, de Kotzebue	2.20
„Din Moldova”, schițe de Kotzebue	1.10
„Floarea din Firenze”, de Livescu	—55
„Cerșitorul”, dramă în 2 acte de Livescu	—55
„Poesii”, de Macedonski	2.20
„Elemente ungurești în limba română”, de Mândrescu	1.50
„Doina”, conf. ținută la ateneul din Bêrlad, de Mândrescu	—28
„Critice” 1867—1892, de Maioreșcu. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	4.40
„Întroducere la psihofisică”, de Mihailescu	1.90
„Poesii”, de Veronica Micle	1.65
„Higiena română”, de Dr. Leo Murêșianu	1.—
„Capii de pe natură”, de Negruzzi	1.65
„Poesii”, de Negruzzi	1.10
„Teatru”, de Negruzzi. 3 Vol.	8.25
„Pui de lei”, de Nenișescu	1.10
„Întroducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou”, de Dr. Iuliu Olariu	2.50
„Scrierile părinților apostolești”, de Dr. Iuliu Olariu	—75
„Ode”, „Epode”, „Carmen Saeculare”, de Ollanescu	3.30
„Merinde dela școală”, de Popa	—60
„Despre influența împregiurării”, de Panaite Zosin	—55
„Trandafiri și viorele”, de Pop-Reteganul	—60
„Starostele”, de Pop Reteganul	—25
„Povestiri”, alese și întocmite de Petra Petrescu	—75
„Istoria Românilor sub Mihaiu-Vodă-Viteazul”, de Nicolau Bălcescu	2.20

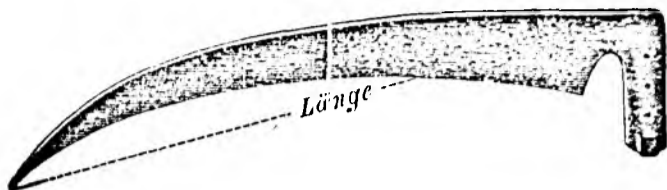
Tîrgurile din săptămăna viitoare după cāl. vechiu.

- Duminecă, 29 Maiu: Agnita.
- Marți, 31 Maiu: Gialacuta
- Mercuri, 1 Iunie: Cluj. Melencrog, Proștea-mare.
- Joi, 2 Iunie: Sivagiul-de-sus, Șomcuta-mare, Seliște.
- Vineri, 3 Iunie: Giergio-Sân-Miclêus, Bațon, Orhei, Câmpeni.
- Sâmbătă, 4 Iunie: Petelea.

Călindarul săptămăni.

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. a 7-a d. Paști, gl. 6 sft. 10.	rês.	ap.
Dum.	29 Cuv. M. Teodosiu	10 Margareta	3 46 8 13
Luni	30 Pärt. Isachie	11 Varnava	3 45 8 14
Marți	31 S. Apost. Ermin	12 Ioan faț.	3 45 8 15
Merc.	1 Muc. Iustin	13 Ant d. Pad.	3 44 8 15
Joi	2 S. M. Nichifor	14 Vasilie	3 44 8 16
Vineri	3 Muc. Lucian	15 Vit	3 44 8 16
Sâmb.	4 S. P. Mitrofan	16 Benno	3 44 8 17

CAROL F. JICKELI,
Sibiu, Piața-mică.

[1225] 3—

Coase de fer turnat Tiegel.

Garanție despre calitate excelentă.

C. F. J. Semm C. F. J.

Lungimea	75	80	85	90 cm.
1 bucată	—80	—80	1.—	1.—

Ori-ce coasă vëndută de mine sub garanție, care nu corespunde, o primesc înapoi, respective o schimb, chiar și atunci, când a fost ascuțită și întrebuințată.

În un pachet de postă încap 6—8 coase.

Fixator universal Badertscher

pentru a fixa coasa de codăriște. 1 bucată 95 cr.

Instrumente de bătut coasa de oțel turnat.

1 garnitură cu ciocan de 0.25 chlgr.	fl. —93.
1 „ „ „ „ 0.30 „	—98.
1 ciocan de oțel turnat 0.25 chlgr. —45, 0.30 chlgr. 1 bucată 50 cr.	

Gresii: Peatră roșie naturală —.08, din peatră naturală neagră —.12, peatră de Bavaria —.25, peatră de Bergamo cu semnul **C.F.J.** —.40.

Codăriști pentru coase de cosit bucate sistem lului Teutsch

1 bucată —.45.

Agentură și mare deposit de mașini agricole

Clayton și Shuttleworth.

Deposit bine sortat de mărfuri de fer și de metal, instrumente pentru ori-ce scule de casă și de bucătărie.

Deposit pentru traverse, șine de fer întrebuințate și ciment.

Rachiu de prune (Slivovitz) veritabil garantat

de 56 grade.

Rachiu de drojdii veritabil, foarte fin.

Amëndouë speciile în sticle

à 1 litru	fl. 1.—,
„ 0.7 „	—75,
„ 0.35 „	—40.

Aceleași calități vëndute cu măsura à 75 cr. pro litru se capătă în

prăvălia de spirt și rachiu
a lui

ENRIC RIEGER,

[953] 5—5

SIBIU,

strada Gușteriței nr. 7.

Tot acolo se capătă și licoruri fine în sticle precum și cu măsura, diverse specii de cognac, spirt dublu și triplu precum și toate speciile de spirituoase bune și ieftine.

Rog se fiți cu atențiune la nr. 7 al căsii.

O nouă invenție însemnată pentru agricultori.

COROANA TUTUROR COASELOR

Indispensabile pentru fiecare econom sunt

[1227] 5-6

COASELE KRONEN PATENTATE

cu aparat de înțepenit inventat de nou.

Aceste **coase**, fabricate din **cel mai fin oțel alb** și se bucură de protecția legală a ministerului ces. reg. austriac și reg. ung. de comerț.

Modul de înțepenie de până acum al coasei de coadă are desavantajul, că aceasta se făcea prin verigi, scoabe sau șurube, făcute de un faur sau lăcătar, ceea-ce e împreunat cu spese și pierdere de timp, fără-ca prin aceasta înțepenia să fie dănuitoare, pe lângă aceea și coada se ruinează repede, lucru bine cunoscut fiecărui econom.

Toate aceste neajunsuri se pot înlătura prin noul aparat de înțepenit,

4. Aparatul de închis durează în veci, deasemeni coada, aceste trebuie așadar' numai odată cumpărate, deși tăișul după folosință de ani de zile trebuie înlocuit cu altul nou.

patentat prin privilegiu în Austro-Ungaria, aparat recunoscut de toate autoritățile specialiste din monarhie.

1. Înțepenie simplă, ieftină, repede și strinsă a coasei, după-cum arată desemnul din stânga.

2. Coasa se poate ușor și repede muta, așeza mai jos sau ridica mai sus.

3. Coasa se poate închide comod ca un briceag și după-cum arată desemnul din dreapta, se poate purta fără pericol.

Numai 40 cr. Un aparat de înțepenit dimpreună cu îndrumarea de folosire

potrivindu-se la ori-care din coasele numite și la ori-ce coadă.

Fără seamăn în privința calității și unice sânt

Coasele Kronen patentate de oțel alb

Cine folosește odată această coasă, acela nu va mai cumpăra alta, deoarece coasa Kronen patentată e coasa favorită a ori-cărui econom, renumită prin:

1. Manuare foarte ușoară, elasticitate și formă frumoasă.
2. Tăiș ascuțit ce ține vecinic, pentru-că e de două-ori întărit, nu se tocește nici-odată.
3. Bătută odată coasa, ține mai multe zile, chiar și în cea mai tare iarbă de munte.
4. Se poate cosi, cu o singură ascuțire cu gresa, circa 120—130 pași în cea mai deasă iarbă.

Furnizez aceste coase sub garanție, pe lângă ramburs sau trimiterea banilor anticipativ, postă sau cu trenul în următoarele 5 mărimi cu prețurile următoare:

Mărimea:	70 ctm.	75 ctm.	80 ctm.	85 ctm.	90 ctm.
Prețul:	90 cr.	95 cr.	fl. 1.	fl. 1.10	fl. 1.20

40 cr. La fiecare coasă și mâner de lemn Un aparat potrivit de înțepenit **40 cr.**
dimpreună cu îndrumarea de folosire.

Excelente **grese** à 15 cr., mai fine 25 cr., cele mai fine 35 cr. pro bucată.

Mânere și nicovale de bătut coasa pe ales 50 cr. bucata.

Adeverință de garanție.

Pentru tăiș excelent garantez prin aceasta, pentru fiecare coasă care nu taie bine restituii banii.

I. Fekete.

Se pot comanda singur numai la

Iuliu Fekete, Viena, V. Bezirk

Agent general pentru monarhia austr.-ung. Wien V., Rüdigerasse Nr. 1/13.